

PRIM'AWLA TAL-QORTI ĊIVILI
IMĦALLEF
ONOR. AUDREY DEMICOLI LL.D.

Rikors Nru **791/2007**

VALHMOR BORG (IMPORT / EXPORT) LTD (C3062)

VS

SLAIS CO LTD

Seduta ta' nhar il-Ġimgħa, tmienja u għoxrin (28) ta' Frar 2025

Il-Qorti:

1. Din hija sentenza dwar talba tas-soċjeta' Valhmoir Borg (Import/Export) Ltd (minn issa 'l quddiem *"is-soċjeta' rikorrenti"*) għal-likwidazzjoni u f'isem ta' danni allegatament sofferti minnha per konsegwenza tal-aġir tas-soċjeta' Slais Co Ltd (minn issa 'l quddiem *"is-soċjeta' intimata"*).

Preliminari

2. Permezz ta' rikors datat erbgħa u għoxrin (24) ta' Lulju 2007, is-soċjeta' rikorrenti ppremettiet illi:

- a. *Fit-2 ta' Settembru 2006 l-esponenti ordnat mingħand is-soċjeta' intimata circa tlettax (13)-il tunnellata ta' laħam għall-prezz ta' ħames Liri ta' Malta u ħamsa w erbgħin ċenteżmu (Lm 5.45)-il (sic) kilo. Din il-merkanzija kellha tiġi importata mill-Brazil u kellha tkun konformi mal-liġijiet u r-Regolamenti Maltin u Ewropej sabiex tkun tista' tinbiegħ f'Malta. Il-partijiet ftehm u dwar din l-ordni u dwar it-termini tal-pagament hekk kif jidher mid-dokument hawn anness u mmarkat Dok. 1;*
- b. *Sussegwentement fl-20 ta' Diċembru 2006, u skond l-imsemmi ftehim is-soċjeta' esponenti ħallset lis-soċjeta' intimata depożitu fuq il-konsenja miftehma ta' wieħed u għoxrin elf, mitejn u ħamsa u ħamsin Liri ta' Malta (Lm21,255) (Dok 2);*
- c. *Fit-22 ta' Jannar 2007 is-soċjeta' rikorrenti ħallset lil dik intimata s-somma ta' disgħa w erbgħin elf, ħames mija u ħamsa u disgħin Liri ta' Malta (Lm49,595) rappreżentanti l-bilanċ li kien fadal fuq il-prezz miftiehem (Dok 4);*
- d. *Fis-6 ta' Frar 2007 is-soċjeta' intimata kkonsenjat lis-soċjeta' rikorrenti fis-sede tagħha Pinto Cold Stores, Marsa il-merkanzija konsistenti f'erba' mija u tmienja u ħamsin (458) kaxxa li jiżnu biss disat elef, tmien mija u disgħa u tletin punt ħames kilogrammi (9839.5kg), cioe tlett elef, mija u sittin punt ħames kilogrammi (3160.5kg) inqas minn dak li s-soċjeta' rikorrenti kienet ħallset għalih, u dan skond ma jidher mir-riċevuta hawn annessa u mmarkata Dok 5;*
- e. *Il-prezz ta' din id-differenza, cioe l-prezz ta' tlett elef, mija u sittin punt ħames kilogrammi (3160.5kg) ta' merkanzija, ġie debitament rifiż lis-soċjeta' rikorrenti u dan kif jidher minn Dok 6;*

- f. *Fit-13 ta' Marzu 2007, uffiċjali mid-Dipartiment tas-Saħħa, wara ispezzjoni tal-merkanzija in kwistjoni ġewwa l-cold stores tas-soċjeta' rikorrenti, issiġillaw u qabdu mitejn u tmienja u erbgħin (248) kaxxa, cioe ħamest elef, wieħed u tmenin punt ħamsa w għoxrin kilogramma (5081.25kg) ta' laħam għar-raġuni li allegatament għandhom tikketti foloz (Dok 7A). Din il-merkanzija għadha hekk maqbuda fil-cold stores tar-rikorrenti sa llum u kif jidher mill-anness Dok 10A is-soċjeta' rikorrenti hija projbita milli tiddisponi minnha;*
- g. *Din ma kinitx l-ewwel darba li s-soċjeta' intimata kienet qed tagħmel negozju ta' dan it-tip f'Malta u taf x'tip ta' merkanzija tista' tiġi mportata u mibjugħa skond il-liġijiet Maltin u liema le;*
- h. *Dan il-fatt ikkawża danni serji lis-soċjeta' rikorrenti peress illi, minbarra l-fatt illi ma setgħetx tbiegħ il-prodotti minnha mixtrija mis-soċjeta' intimata, kienet kostretta tixtri prodotti simili mingħand terzi bi prezz ogħla sabiex tkun tista' tonora l-obbligi tagħha versu numru kbir ta' klijenti (Dok 10). Dan minbarra l-cold storage fees għall-ħażna tal-merkanzija in kwistjoni li għadha inutilment fil-Cold Stores tal-esponenti;*
- i. *Bħala riżultat tal-inadempjenza u/jew nuqqasijiet tas-soċjeta' intimata is-soċjeta' rikorrenti soffriet danni li jikkonsistu, inter alia, fil-prezz li tħallas mis-soċjeta' esponenti lil dik intimata għal merkanzija in kwistjoni, fid-differenza fil-prezz għar-replacement stock li s-soċjeta' esponenti kellha tixtri mingħand terzi, u fil-cold storage fees, liema danni se jiġu kwantifikati fit-trattazzjoni tal-kawża u li għalihom hija responsabbli s-soċjeta' intimata;*
- j. *Interpellata sabiex tersaq għall-ħlas tad-danni kollha sofferti mir-rikorrenti, is-soċjeta' intimata baqgħet inadempjenti u għalhekk kellha ssir din il-kawża;*

3. Għaldaqstant is-soċjeta' rikorrenti talbet lil din il-Qorti sabiex:

- (i) *Tiddikjara li s-soċjeta' intimata hija responsabbli għad-danni kollha sofferti mis-soċjeta' rikorrenti kif premess;*
- (ii) *Tillikwida d-danni hekk sofferti mis-soċjeta' rikorrenti;*
- (iii) *Tordna lis-soċjeta' intimata sabiex tħallas lil dik rikorrenti d-danni hekk likwidati minn din l-Onorabbli Qorti.*

Bl-ispejjeż u bl-imgħax legali mit-13 ta' Marzu 2007 kontra l-intimata li hija minn issa ngunta għas-subizzjoni.

4. Permezz ta' digriet mogħti minn din il-Qorti kif diversement presjeduta nhar l-ewwel (1) t'Awwissu 2007, din il-Qorti ordnat in-notifika lill-intimati bi żmien għoxrin (20) jum għar-risposta;
5. B'risposta ġuramentata ppreżentata nhar l-erbgha (4) ta' Diċembru 2007, is-soċjeta' intimata eċċepiet:
 - a. *Illi t-talbiet tar-rikorrenti huma infondati fil-fatt u fid-dritt kif jiġi pruvat waqt it-trattazzjoni tal-kawża;*
 - b. *Illi sabiex giet importanza (sic) il-merkanzija lamentata, ossia dik konsenjata lis-soċjeta' rikorrenti fis-6 ta' Frar 2007, ingiebet Malta taħt id-dokumentazzjoni li kienet giet approvata mir-rappresentanti tad-Dwana u uffiċjali mid-Dipartiment tas-Saħħa skond il-liġi;*
 - c. *Illi aktar minn ħames ġimgħat wara li saret il-konsenja lir-rikorrenti l-istess uffiċjali tad-Dipartiment tas-Saħħa allegaw li din il-konsenja kienet affetta minn problemi fid-dokumentazzjoni relattiva li kienet tikkonsisti dwar informazzjoni rigward l-oriġini tal-merkanzija;*
 - d. *Illi din il-konsenja kienet parti minn erba' konsenji li lkoll ġew koperti mill-istess dokumentazzjoni, jew tip ta' dokumentazzjoni, u fl-ebda mument l-esponenti gie avżat mill-Awtoritajiet konċernati ossia*

Dipartiment tad-Dwana jew Dipartiment tas-Saħħa li din l-informazzjoni relattiva kienet żbaljata;

e. Illi riferibilment għad-danni subiti jrid jiġi pruvat li effettivament is-soċjeta' rikorrenti batiet xi forma ta' dannu;

f. Għalhekk l-esponenti ma kinitx responsabbli għad-danni li allegatament ġew kawżati lis-soċjeta' rikorrenti u kwindi t-talbiet attriċi għandhom jiġu respinti bl-ispejjes kontra l-istess soċjeta' attriċi;

g. Salvi eċċezzjonijiet oħra permessi mil-liġi.

6. B'sentenza mogħtija nhar is-sitta u għoxrin (26) ta' Ġunju 2020, din il-Qorti kif diversement presjeduta laqgħet l-ewwel eċċezzjoni tas-soċjeta' konvenuta, u ċaħdet it-talbiet kollha attriċi;
7. Is-soċjeta' rikorrenti appellat mis-sentenza tas-sitta u għoxrin (26) ta' Ġunju 2020 b'rikors datat disgħa (9) ta' Lulju 2020, u b'sentenza mogħtija nhar il-wieħed u għoxrin (21) ta' Mejju 2024, il-Qorti tal-Appell (Superjuri) ħassret is-sentenza mogħtija minn din il-Qorti kif diversement presjeduta, ċaħdet l-ewwel eċċezzjoni tas-soċjeta' konvenuta, u ordnat lir-Registatur tal-Qrati sabiex jissokta bis-smiġħ tal-kawża fl-istadju li kienet qabel ġiet differita għas-sentenza;
8. B'digriet mogħti nhar it-tnejn (2) ta' Lulju 2024, din il-Qorti kif diversement presjeduta astjeniet milli tkompli tisma' l-kawża stante illi kienet diġa' għamlet riflessjonijiet ta' natura sostanzjali fuq il-mertu tal-kawża b'dana illi ħasset illi ma kellux ikun il-każ li tkompli tippresjedi u tisma' l-kawża odjerna;
9. **B'Assenjazzjoni ta' Kawża wara Astensjoni jew Rikuża maħruġa mill-Uffiċċju tal-Prim Imħallef nhar id-disgħa (9) ta' Lulju 2024, il-kawża odjerna ġiet assenjata biex tinstema' minn din il-Qorti kif presjeduta, u din il-Qorti appuntat il-kawża għas-seduta tal-erbgha u għoxrin (24) t'Ottubru 2024.**

Il-Qorti

10. Reġgħet rat ir-rikors ġuramentat tas-soċjeta' rikorrenti datat erbgħa u għoxrin (24) ta' Lulju 2007;
11. Reġgħet rat ir-risposta ġuramentata tas-soċjeta' intimata datata erbgħa (4) ta' Diċembru 2007;
12. Rat l-atti, it-traskrizzjonijiet tax-xhieda prodotti, u d-dokumenti esebiti quddiem din il-Qorti kif diversement presjeduta;
13. Rat is-sentenza ta' din il-Qorti kif diversement presjeduta datata sitta u għoxrin (26) ta' Ġunju 2020 (a fol 334 *et seq* tal-proċess);
14. Rat ir-rikors t'appell tas-soċjeta' rikorrenti datat disgħa (9) ta' Lulju 2020 (a fol 345 *et seq* tal-proċess);
15. Rat ir-risposta t'appell tas-soċjeta' intimata datata tlieta u għoxrin (23) ta' Lulju 2020 (a fol 349 *et seq* tal-proċess);
16. Rat is-sentenza mogħtija mill-Qorti tal-Appell (Superjuri) nhar il-wieħed u għoxrin (21) ta' Mejju 2024 (a fol 359 *et seq* tal-proċess);
17. Semgħet it-trattazzjoni ulterjuri tal-partijiet waqt is-seduta tat-tlieta (3) ta' Diċembru 2024;
18. Rat illi l-kawża ġiet differita għas-seduta tal-lum sabiex tingħata sentenza;
19. Tagħmel is-segwenti konsiderazzjonijiet:

Konsiderazzjonijiet Legali

A. Fatti u Sfond tal-Kawża Odjerna

20. Il-fatti tal-każ odjern diġa ġew elenkati b'mod ferm dettaljat fis-sentenza ta' din il-Qorti kif diversement presjeduta tas-sitta u għoxrin (26) ta' Ġunju 2020, kif ukoll fis-sentenza tal-Qorti tal-Appell (Superjuri) tal-wieġed u għoxrin (21) ta' Mejju 2024, b'dana illi din il-Qorti ma tħossx illi għandha terġa' telenkahom, a skans ta' delungar inutili;
21. Madankollu, in suċċint, jirriżulta mhux kontestat il-fatt illi lejn l-aħħar tas-sena 2006 u bidu tas-sena 2007, ġew importati erba' (4) containers bil-laħam direttament mill-Brazil, cioe mingħand is-soċjeta' Max Comercio e Exportacao e Produtos Agropecuarios Ltd gia Symbiosis Import Export Ltd, tramite soċjeta' intermedjarja (*broker*) fl-Ingilterra, cioe WH Meat Products International (UK) Ltd. L-ewwel u r-raba' containers inbiegħu lis-soċjeta' intimata Slais Co Ltd, filwaqt illi t-tieni container inbiegħ lil soċjeta' terza li mhix parti mill-kawża. Rigward it-tielet container, **Daniel Hayden**, Direttur tas-soċjeta' WH Meat Products International (UK) Ltd reġistrata fir-Renju Unit, jgħid illi originarjament dan il-container kien intiż ukoll għas-soċjeta' konvenuta, iżda s-soċjeta' konvenuta informatu illi kellha biżżejjed stock u ma kellhiex bżonnu, bil-konsegwenza illi eventwalment akkwistatu s-soċjeta' rikorrenti¹. Fuq kull container saru l-verifiki tad-dokumenti neċessarji u ttieħdu *samples* għat-testijiet fuq il-laħam. Eventwalment, f'Marzu 2007, ħarġu r-riżultati tas-*samples*, u rriżulta illi l-laħam kien fih *chloramphenicol*, li hija sustanza projbita fl-Unjoni Ewropea. Bil-proċedura tar-*Rapid Alert System for Food and Feed* ġiet informata l-Kummissjoni tal-Unjoni Ewropea b'dak illi kien instab, u wara verifiċi anke mal-Awtoritajiet Braziljani, irriżulta illi d-dokumenti li ntbagħtu mal-laħam kienu frawdulenti. Infatti s-soċjeta' Braziljana ddikjarat illi ma kienet esportat l-ebda laħam lejn Malta. Il-konsenji tal-laħam, inkluż il-konsenja illi ġiet akkwistata mis-soċjeta' rikorrenti, ġew irtirati mis-suq, u l-konsenja mertu tal-kawża odjerna ġiet issiġillata u eventwalment distrutta fi Frar 2012;

¹ A fol 234 tal-proċess

22. B'sentenza ta' din il-Qorti kif diversement presjeduta mogħtija nhar is-sitta u għoxrin (26) ta' Ġunju 2020², ġie osservat illi s-soċjeta' attriċi la qed titlob il-ħall jew tħassir tal-kuntratt ta' bejgħ mertu tal-kawża odjerna, u lanqas ir-ritorn konsegwenzjali tal-oġġett mixtri mill-bejjiegħ u r-radd lura tal-prezz lix-xerrej; iżda qed tawwanta azzjoni unikament vinkolata mad-danni, fosthom ir-radd kollu tal-prezz, id-differenza li ħallset lil terzi sabiex xtrat matejal ieħor, u kumpens għall-ħażna tal-laħam sal-jum li ġie distrutt. Il-Qorti, b'referenza estensiva għas-sentenza mogħtija fl-ismijiet *Ray Pace et vs SN Properties Limited et*, ikkonkludiet illi l-azzjoni attriċi kif postulata ma setgħetx tirnexxi, u dana stante illi t-talba għad-danni setgħet biss tirnexxi meta jintalab il-ħall jew xoljiment tal-kuntratt ta' bejgħ, ħaġa li ma saritx fil-kawża odjerna. Għaldaqstant, din il-Qorti kif diversement presjeduta laqgħet l-ewwel eċċezzjoni tas-soċjeta' konvenuta fis-sens illi t-talbiet attriċi huma infondati fid-dritt, u ċaħdet it-talbiet kollha attriċi;

23. Konsegwentement, il-Qorti tal-Appell (Superjuri), b'sentenza tal-wieħed u għoxrin (21) ta' Mejju 2024³, irrilevat illi l-prinċipji enunċjati fis-sentenza mogħtija fl-ismijiet *Ray Pace et vs SN Properties Limited et*, illi fuqha kienet ibbażat id-deċiżjoni tagħha l-Ewwel Qorti, ma kinux applikabbli għall-*fattispecie* tal-kawża odjerna, stante illi filwaqt illi fis-sentenza ċitata l-jedd vantat mill-atturi kien jinkwadra ruħu fl-azzjoni *aestimatoria* jew *redhibitoria* minħabba allegat difett latenti fil-mument li fih seħħ il-bejgħ, il-kawża odjerna ma kinitx tirrigwarda kwestjoni dwar il-kwalita' pattwita, nonostante l-fatt illi rriżulta illi l-laħam kien fih sustanza projbita fl-UE, iżda kienet limitata għall-fatt illi l-laħam kien ġie sekwestrat peress illi kien ġie importat b'dokumenti frawdulenti. Il-Qorti tal-Appell (Superjuri) ikkunsidrat il-fatt illi l-bejjiegħ għandu jagħti lix-xerrej il-garanzija tal-paċifiku pussess, u illi b'azzjoni illi fiha jintalab ir-rexissjoni tal-kuntratt ta' bejgħ, il-partijiet jerġgħu lura għall-istat li kienu fih qabel il-ftehim, b'dana illi kull parti trodd lill-oħra dak illi tkun irċeviet jew daħħlet bis-saħħa tal-kuntratt rexiss. Dan ma setax jiġri fil-każ odjern, fejn il-laħam kien ġie distrutt. Għaldaqstant, is-soċjeta' attriċi batiet evizzjoni tal-oġġett mixtri, bil-konsegnweza li tiskatta l-azzjoni

² A fol 334 tal-proċess

³ A fol 359 *et seq* tal-proċess

għad-danni minħabba ksur tal-garnzija tal-paċifiku pussess. Il-Qorti tal-Appell (Superjuri) qalet illi, *“Għalkemm is-soċjeta’ attriċi ma ċċitatx espressament Artikolu 1413, it-talba għad-danni minħabba evizzjoni tista’ tigi meqjusa bħala talba għar-riżarċiment kontemplat taħt l-imsemmi artikolu.”* Ikkonkludiet għalhekk l-istess Qorti kif isegwi:

45. Hekk ukoll fil-kawża odjerna l-pretensjoni tas-soċjeta’ attriċi illi sofriet danni konsegwenzjali l-evizzjoni tal-merkanzija minnha mixtrija taqa’ perfettament fil-parametri ta’ azzjoni għar-riżarċiment ta’ danni minħabba evizzjoni kontemplata fl-Artikolu 1413 tal-Kodiċi Ċivili. Azzjoni taħt Artikolu 1413 ma teħtieġ l-ebda talba għat-tħassir tal-bejgħ għaliex tagħti jedd lix-xerrej li jsofri evizzjoni azzjoni għar-radd tal-prezz, għar-radd tal-frottijiet, għall-ħlas tal-ispejjeż ġudizzjarji u finalment għall-ħlas tad-danni inkluż “kull ħlas legittimu ieħor li jkollu x’jaqsam mal-bejgħ.” Tapplika hawn il-massima legali ubi lex voluit dixit, ubi noluit tacuit.

46. Tqis għalhekk li l-azzjoni attriċi tinkwadra ruħha bħala azzjoni a termini tal-Artikolu 1413 tal-Kodiċi Ċivili u konsegwentement hija proponibbli mingħajr il-ħtieġa li jintalab it-tħassir jew il-ħall tal-kuntratt ta’ bejgħ.

47. Naturalment, jekk seħħitx evizzjoni fit-termini tal-liġi u jekk is-soċjeta’ attriċi sofrietx danni huwa mertu li għad irid jiġi deċiż mill-Ewwel Qorti wara li l-atti jintbagħtu lura quddiemha.

24. Il-mansjoni ta’ din il-Qorti hija għalhekk limitata għal indaġini dwar jekk effettivament jirriżultawx l-elementi rikjesti f’azzjoni intavolata ai termini tal-Artikolu 1413 tal-Kap 16 tal-Liġijiet ta’ Malta sabiex tirnexxi l-kawża odjerna u jintlaqgħu t-talbiet attriċi.

B. Konsiderazzjonijiet fil-Mertu

25. Il-garanzija tal-pussess paċifiku tal-ħaġa mibjugħa hija preżunta f'kuntratt ta' bejgħ, b'dana illi l-bejjiegħ jagħmel tajjeb lix-xerrej għall-evizzjoni li ttellfu l-ħaġa mibjugħa, kollha jew parti minnha (**Art 1409 tal-Kap 16**); iżda l-partijiet jistgħu iżidu jew inaqqsu l-effetti ta' din il-garanzija bi ftehim bejniethom (**Art 1410 tal-Kap 16**). Madanakollu, anke jekk jiġi miftiehem illi l-bejjiegħ m'għandu jkun soġġett għal ebda garanzija, f'każ ta' evizzjoni, il-bejjiegħ hu obligat għar-radd lura tal-prezz, sakemm ma jkunx ġie miftiehem il-kuntrarju (**Art 1412 tal-Kap 16**), u meta l-garanzija tkun imwiegħda jew ma jkun hemm l-ebda ftehim dwar l-istess, ix-xerrej li jbatil l-evizzjoni għandu jedd jitlob mingħand il-bejjiegħ ir-radd tal-prezz, ir-radd tal-frottijiet, l-ispejjeż kollha ġudizzjarji u l-ħlas tal-ħsara, l-ispejjeż leġittimi tal-kuntratt u kull ħlas leġittimu ieħor li jkollu x'jaqsam mal-bejgħ (**Art 1413 tal-Kap 16**);

26. Is-soċjeta' konvenuta tissottometti b'mod estensiv illi fl-ewwel lok, ma kien hemm ebda element kuntrattwali bejnha u s-soċjeta' rikorrenti, stante illi hija ma kinitx is-soċjeta' vendittriċi, iżda se mai, l-aktar li setgħet tiġi kkunsidrata s-soċjeta' intimata kien bħala *broker*;

27. Il-liġi hija ċara u ma tħalli ebda dubju jew spazju għal interpretazzjoni tal-fatt illi, hekk kif ġie relevat ukoll fis-sentenza mogħtija fl-ismijiet **LEC Limited vs Tabbingtons Limited et⁴**, "*Il-kawża hija dwar il-garanzija tal-pussess paċifiku li torbot lill-bejjiegħ favur ix-xerrej: tista' ssir biss kontra l-bejjiegħ u huwa biss il-bejjiegħ li jista' jiġi kundannat iħallas taħt il-garanzija*". Hekk ukoll ġie ritenut fis-sentenza mogħtija fl-ismijiet **Franco Dipasquale vs Gaetano Abela⁵**, illi minkejja illi kienet tittratta l-bejgħ ta' fond mhux kopert bil-permessi relattivi, u għalhekk bejgħ ta' fond bi ksur tal-obbligazzjoni kuntrattwali tal-pussess paċifiku tal-fond, saru

⁴ Appell Ċivili Nru 11/2004/1, Qorti tal-Appell (Superjuri), 19 t'April 2012

⁵ Appell Ċivili Nru 354/2005/1, Qorti tal-Appell (Superjuri), 30 ta' Mejju 2014

osservazzjonijiet fiha illi japplikaw ukoll b'analogija għaċ-ċirkostanzi tal-każ odjern:

*L-ghoti ta' fond munit bil-permessi mehtiega għall-uzu tiegħu skont l-intendiment tal-partijiet hija "kwalita' essenzjali" tar-res vendita, u kwindi n-nuqqas tal-venditur li hekk jikkonsenja l-oġġett, jolqot direttament l-ezekuzzjoni tal-impenji tiegħu bħala koncessjonarju, u allura, fit-termini ta' dak li osservat din il-Qorti fil-kawza **Busuttil v. Scicluna**, deciza fid-19 ta' Frar, 1954, dan in-nuqqas "mhux fatt għalih, indipendenti, b'rapport biss okkazzjonali jew incidental mal-kuntratt". Il-konsenja tal-oġġett munit bil-permessi relattivi hija, fic-ċirkustanzi, obbligazzjoni principali tal-venditur u dan biex jissodisfa l-htigijiet konkreti tax-xerrej.*

28. Huwa evidenti għalhekk illi huwa l-venditur illi jagħti l-garanzija ta' pussess paċifiku, u illi jassumi r-responsabbiltà illi jikkonsenja oġġett illi mhux ser ikun soġġett għall-evizzjoni. Il-Qorti trid għalhekk tibda l-indaġini tagħha billi tara jekk effettivament hemmx relazzjoni ta' kumpratur / venditur, u għalhekk vinkolu kuntrattwali, bejn il-partijiet;

29. **Christopher Pace**, Senior Purchasing and Logistic Manager tas-soċjeta' attriċi, jgħid fl-affidavit tiegħu⁶ illi s-soċjeta' attriċi kienet ħallset lis-soċjeta' konvenuta depożitu ta' Lm21,255 u bilanċ ta' Lm49,595 għal konsenja ta' laħam illi kellha tiġi importata mill-Brazil tramite s-soċjeta' WH Meat Products International (UK) Ltd. Is-soċjeta' attriċi ppreżentat ukoll kopji taċ-ċekkijiet bħala prova ta' dawn il-pagamenti⁷. **Kenneth Borg Caruana**, General Manager – Business Development and Operations mas-soċjeta' attriċi, jikkonferma dan fl-affidavit tiegħu, iżda jżid jgħid illi "minħabba raġunijiet relatati mas-suq tagħna, bħal ma huma ċerta quotas tal-Unjoni Ewropeja, il-merkanzija kienet ser tiġi importata Malta f'isem VBIE u mhux

⁶ Dok CPA a fol 47 tal-proċess

⁷ Dok 2 a fol 8 tal-proċess u Dok 4 a fol 10 tal-proċess

*bħal ma normalment jiġri li tiġi importata f'isem l-importatur, u cioe f'dan il-każ Slais Co Ltd. Is-soċjeta' intimata kienet aċċettat dan bħala parti mid-deal.*⁸

30. Mill-banda l-oħra, **Raymond Falzon**, Direttur tas-soċjeta' intimata, jixhed kif isegwi:

Xhud: Le, [il-container] xtrajtu jien personali. Meta telaq, jiena ċempilt lil Christ Pace Axiaq jew lil Kenneth, għax daww qegħdin tnejn u għidtlu: 'Għandi dan il-kontejner ġej, jekk jgħodd għalik, għandi dawn il-prezzijiet u dawn il-prezzijiet.' Qalli: 'Tina ċans'. U wara sagħtejn, tlieta, ċempilli u qalli li se jieħduh. Qalli: 'Pero, id-dokumenti jridu jiġu fuq isimna.' Jiena ċempilt lil WH Meat u qalli l-invoice jiena ridt inħallasha. Għidtlu biex jibgħatli l-invoice, jiena inħallasha, id-dokumenti jmorru l-Bank xorta u qalli li jkunu released li Valhmo Borg kemm imur jiġbor id-dokumenti.

Dr Albert Grech: Fi ftit kliem, inti ħallast lil dan ta' barra u Valhmo Borg ħallas lilek ta' din il-partita.

Xhud: Hekk hu.

L-istess xhud jgħid illi huwa qatt ma ra d-dokumenti illi ġew mal-kontejner, cioe ċ-ċertifikat minn barra, l-fattura u l-packing list, u dan stante illi kolloxx kien f'isem is-soċjeta' attriċi;

31. Il-pożizzjoni tas-soċjeta' intimata hija wkoll korraborata mix-xhieda ta' **Daniel Hayden**, Direttur tas-soċjeta' WH Meat Products International (UK) Ltd, illi, mistoqsi dwar il-kontejner mertu tal-kawża odjerna, spjega kif isegwi:

⁸ Dok KBC a fol 50 tal-proċess

The third container recently I have sold it to Slais Company Ltd but a month later he phoned and said “Look I don’t really want to take this container, I still have got a lot of stock, but I know one of your clients that you dealt with before that would be interested.” And I said “Ok we will do the container by no problem.” (sic)

Jerġa’ jikkonferma wkoll in kontro-eżami⁹ illi filwaqt illi oriġinarjament il-kunsinnatarja kellha tkun is-soċjeta’ intimata, eventwalment il-ħsieb inbidel meta s-soċjeta’ intimata informatu illi ma kellhiex bżonn il-konsenja u li s-soċjeta’ attriċi kienet interessata toħodha hi. Kien f’dan il-punt illi l-fattura ħarġet f’isem is-soċjeta’ attriċi¹⁰, u minn dan il-punt ‘il quddiem, il-kunsinnatarja saret is-soċjeta’ attriċi, tant illi, minkejja illi l-fattura tħallset mis-soċjeta’ intimata, ir-rifużjoni għall-konsenja nieqsa saret mis-soċjeta’ WH Meat Products direttament fil-kont bankarju tas-soċjeta’ attriċi, u mhux tas-soċjeta’ intimata:

[A]s far as I was concerned the container and my invoice was to Valhmoir Borg not to Slais. So the refund went back to Valhmoir Borg not to Slais. My invoice is in Valhmoir Borg’s name.¹¹

32. Il-Qorti rat illi l-e-mail spedita lis-soċjeta’ WH Meat Products mill-Brażil rigward il-konsenja mertu tal-kawża odjerna tirrikonoxxi lis-soċjeta’ rikorrenti bħala l-kunsinnatarja¹², u rat illi ġiet esebita prova tat-trasferiment tar-rifużjoni mi-soċjeta’ WH Meat Products lis-soċjeta’ attriċi¹³ kif ukoll kopja tal-irċevuta maħruġa da parti tas-soċjeta’ attriċi lis-soċjeta’ WH Meat Products għall-istess rifużjoni maħruġa fl-istess data¹⁴;

⁹ A fol 257-258 tal-proċess

¹⁰ **Dok 3** a fol 9 tal-proċess

¹¹ A fol 267 tal-proċess

¹² **Dok DHA** a fol 225 tal-proċess

¹³ **Dok DHD** a fol 229 tal-proċess

¹⁴ A fol 14 tal-proċess

33. Madanakollu, fil-fehma tal-Qorti, l-aktar prova ċara hija l-polza tal-kariku, illi turi lis-soċjeta' attriċi bħala kunsinnatarja¹⁵. Hekk kif ġie ritenut fis-sentenza mogħtija fl-ismijiet **Av Melvyn Mifsud noe vs Dr Fransina Abela noe**¹⁶, *"Hija l-polza tal-kariku aktar milli l-waybill li turi min hu sid il-merkanzija għax il-polza hija d-dokument ta' titolu għall-merkanzija waqt illi l-waybill huwa riċevuta għall-merkanzija konsenjata abbord."* Hekk ukoll il-fattura, bħala dokument tal-kummerċ, tikkostitwixxi prova ai termini tal-Artikolu 22 tal-Kap 13 tal-Liġijiet ta' Malta, kif ġie senjالات ukoll fis-sentenza appena citata;
34. Din il-Qorti għalhekk tqis illi għandha raġun is-soċjeta' konvenuta tinsisti illi hija kienet biss intermedjarja, b'dana illi m'għandhiex tinżamm responsabbli għal kwalsiasi danni pretiżi mis-soċjeta' attriċi. Il-Qorti rat illi, fejn riedet, għall-fini ta' kwota, is-soċjeta' attriċi talbet illi titqies bħala l-kunsinnatarja, b'rapport dirett mas-soċjeta' estera WH Meat Products International (UK) Ltd, iżda eventwalment, x'hin waslet il-konsenja u ma kienx għas-sodisfazzjon tagħha, ippretendiet illi ma titqiesx aktar bħala l-kunsinnatarja tal-konsenja spedita minn WH Meat Products International (UK) Ltd, iżda titqies bħala l-kunsinnatarja tas-soċjeta' intimata. Il-fatt illi s-soċjeta' rikorrenti għaddiet il-pagament lis-soċjeta' intimata ma jfissirx illi kienet is-soċjeta' intimata li aġixxiet bħala s-soċjeta' vendittriċi, speċjalment meta jiġi kkunsidrat il-fatt illi f'kull aspett ieħor, b'mod partikolari fil-kuntest tar-rifużjoni għall-parti tal-konsenja li ma waslitx Malta, il-konsenja ġiet mibgħuta direttament lis-soċjeta' attriċi mis-soċjeta' terza WH Meat Products International (UK) Ltd hekk kif ġia spjegat aktar 'il fuq;
35. Għaldaqstant, din il-Qorti hija tal-fehma illi ġie pruvat illi s-soċjeta' vendittriċi fil-każ odjern ma tistax titqies illi kienet is-soċjeta' intimata, u dan stante illi s-soċjeta' attriċi ma xtratx il-konsenja mingħandha, iżda mingħand soċjeta' terza, b'dana illi s-soċjeta' intimata, qua intermedjara, m'assumiet l-ebda responsabbiltà di solito attribwita lil u assunta mill-bejjiegħ. Ikkunsidrat dan il-fatt, din il-Qorti tqis illi ma hemm ebda obbligu ta' riżarciment ta' danni kif

¹⁵ **Dok DHB** a fol 227 tal-proċess

¹⁶ Rik Nru 631/2019/1, Qorti tal-Appell (Superjuri), 16 ta' Marzu 2023

kontemplat mill-Kodiċi Ċivili da parti tas-soċjeta' intimata, b'dana illi t-talbiet rikorrenti ma jistħoqqilhomx illi jintlaqgħu.

Decide

36. Għal dawn il-motivi, il-Qorti taqta' u tiddeċiedi billi:

- (i) **Tilqa'** s-sitt eċċezzjoni sollevata mis-soċjeta' intimata, b'dana illi
- (ii) **Tiċħad** l-ewwel talba rikorrenti; u
- (iii) **Tiċħad** it-talbiet l-oħra rikorrenti bħala konsegwenzjali għall-ewwel talba;

Bl-ispejjeż ta' dawn il-proċeduri kontra s-soċjeta' attriċi.

Onor Imħallef Dr Audrey Demicoli LL.D.

**Christabelle Cassar
Deputat Registratur**